

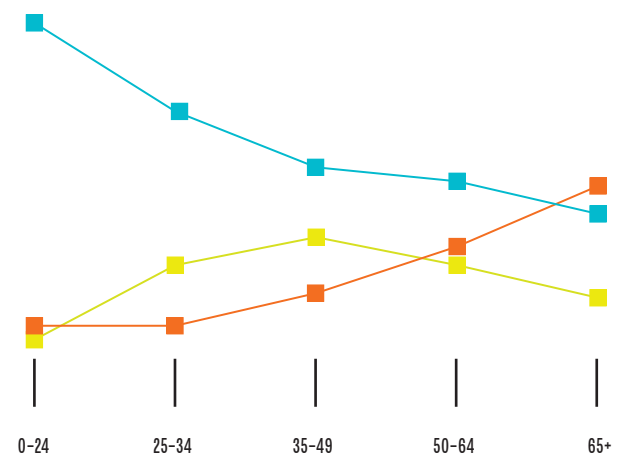

KODAKONDSUS, POLIITILINE ENESEMÄÄRANG JA OSALEMINE

Kodakondsus

Trend Eesti kodakondsuse osakaalu suurenemisele teisest rahvusest elanike seas on jätkuv, kuigi suurt kasvu ei ole viimasel kümnendil toimunud. Mida noorem on teisest rahvusest inimene, seda tõenäolisem on, et tal on Eesti kodakondsus.

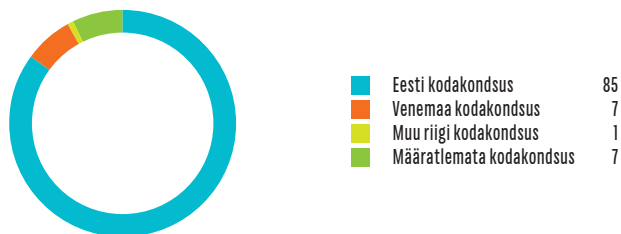
Joonis 1. Teisest rahvusest elanike kodakondsusrühmade vanuseline koosseis, % (Rahvaloendus 2011)

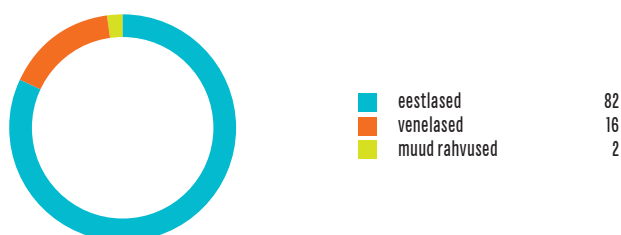
Kodakondsus: ■ Eesti ■ Venemaa ■ Määratlemata

1990 aastatest kuni tänaseni on oluliselt muutunud teistest rahvustest Eesti elanike kodakondsusstaatus. Eesti kodakondsus on 85%-l Eesti inimestest, ühegi riigi kodakondsust mitteomavate inimeste suhtarv on langenud 32%-lt 6,5%-ni.

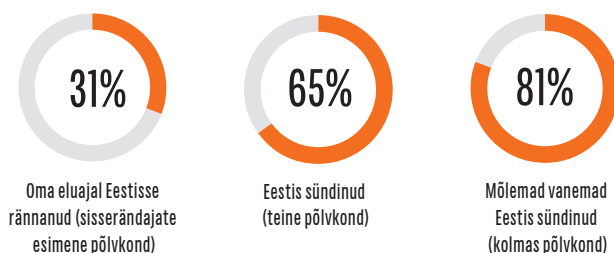
Joonis 2. Eesti elanikkonna jaotumine kodakondsuse järgi, % (Rahvaloendus 2011)

Joonis 3. Eesti kodanikkonna rahvuslik koosseis, % (Rahvaloendus 2011)

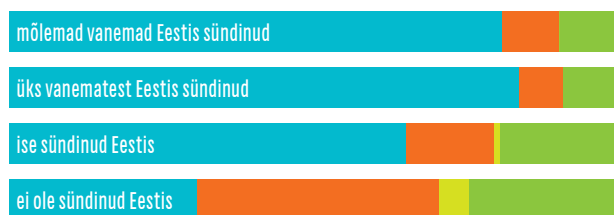

Mida põlisem on inimene, seda tõenäolisemalt on ta Eesti kodanik:

Siiski tervelt 34% Eestis sündinud inimestel ei ole Eesti kodakondsust.

Joonis 4. Kodakondsus põlisuse järgi, % (Integratsiooni monitoriing 2015)

■ EV kodanik
■ Vene kodanik
■ muu riigi kodanik
■ määratlemata kodakondsus

Määratlemata kodakondsusega vastanutest soovib enamik (57%) Eesti kodakondsust, iga neljas (28%) on oma praeguse staatusega rahul ning seitse protsenti soovib Venemaa kodakondsust.

Peamisteks takistusteks kodakondsuse omandamisel peetakse inimeste suutmatust ära õppida eesti keelt (nii arvas 46% vastanutest). Samas domineerivad eestlaste hinnangutes ka pragmaatilised põhjused, kus arvatakse, et ilma Eesti kodakondsuseta on lihtsam reisida Venemaale ja SRÜ riikidesse (45% eestlastest) ning lisaks ei takista kodakondsuse puudumine Eestis elamist (42% eestlastest).

Eesti kodakondsust mitteomavad vastajad on teistest rohkem takistustena maininud, et kodakondsuseksam on liiga keeruline (58% määratlemata ja 52% Venemaa kodakondsusega) ning ei suudeta ära õppida eesti keelt (vastavalt 54% ja 52%). Seega näevad määratlemata kodakondsusega inimesed ja Venemaa kodanikud peamise takistusena Eesti

kodakondsuse omandamisel seadusega seatud tingimusi, mida nad enese hinnangul ei ole võimelised täitma.

Suurenenud on eestlaste valmisolek leevendada kodakondsuse saamise tingimusi. Küsitlustulemused näitavad, et enamus Eesti elanikke ja sealhulgas enam kui pooled eestlased

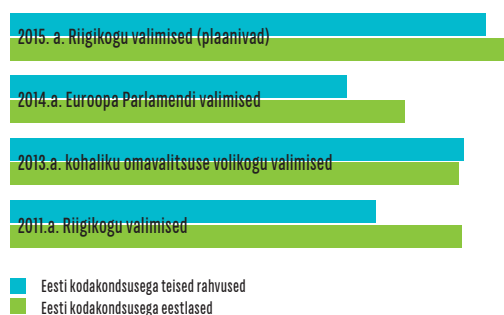
toetavad lihtsustatud korras lisanõueteta Eesti kodakondsuse andmist Eestis sündinud lastele (teised rahvused – 77%, eestlased – 57%) või kõikidele Eestis sündinud inimestele olenemata nende vanemate kodakondsusest (teised rahvused – 84%, eestlased – 52%).

Osalemine poliitikas ja ühiskonnas ning usaldus ja hoiakud riigi suhtes

Eesti sisepoliitika vastu tunnevad peaaegu võrdselt huvi nii eestlased (63%) kui teistest rahvustest elanikud (57%). Teisest rahvusest elanike üldises poliitilises aktiivsuses muutusi ei ole toimunud ja see on jätkuvalt madalam eestlaste omast. Vähemalt ühel moel kaheksast küsitluses loetletud tegevusest on poliitikas osalenud 42% eestlastest võrreldes 32% teisest rahvusest inimestega.

Teistest rahvustest elanike poliitilist aktiivsust mõjutab enim eesti keele oskus – kui riigikeele valdajatest on liitunud mõne internetipõhise protestikampaaniaga, osalenud meelevaldusel või muul viisil poliitiliselt aktiivne olnud üle poolte, siis eesti keele mitteoskajatest vaid alla viiendiku.

Joonis 5. Eesti kodanike osalemine valimistel, rahvuse põhjal, % (Integratsiooni monitoriing 2015)

Eestlaste ja teisest rahvusest elanike erinevus osalemises vabaühendustes on vähenenud - tervelt 70% Eesti elanikest ei kuulu ühtegi vabaühendusse. Eestlastest ei kuulu ühtegi ühendusse 71%, teistest rahvustest vastajatest 69%. Kui 2011. aasta uuringu andmetel oli erinevus 5,1 protsendipunkti, siis tänavuse uuringu andmetel on erinevus vähenenud 2,2 protsendipunktini.

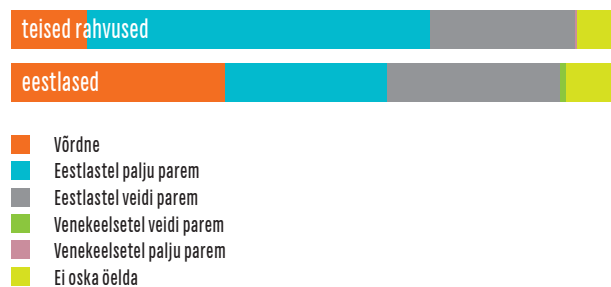
41% teiste rahvuste vastajatest ei ole osalenud ühelgi suur-üritusel (laulu- ja tantsupidu, laadad, rahvapeod ja -spordi-üritused jms), eestlaste puhul oli see näitaja enam kui kaks korda väiksem (17%). Käärnid on osaluse osas suured laulu- ja tantsupeol osalemises (34% eestlastest ja 18% teisest rahvusest inimesed on osalenud), teistel suurtel kultuuri-üritustel (vastavalt 56% ja 33%) ja rahvapidudel osalemises (vastavalt 61% eestlastest ja 44%). Määratlemata kodakondsusega inimestest ei ole pooled osa võtnud ühestki mainitud üritusest.

Eestlastest kahtleb oma võimes mõjutada riigis toimuvat 46%, samas kui 24% on kindlad, et asjade käik riigis sõltub neist. Teistest rahvustest kodanikest kahtleb oma võimes asju mõjutada aga juba üle poole vastanutest (52%). Venemaa kodakondsusega ja määratlemata kodakondsusega inimestest kahtleb selles aga tervelt 70–73%.

Sõltumata oma rahvusest usuvad noored oma võimesse mõjutada asju Eesti riigis samas kui vanemate põlvkondade hulgas on suuremad erinevused. Teisest rahvusest noored vanuses 15–24 usaldavad Eesti võimuinstitsioone – presidenti, valitsust ja Riigikogu – enam kui vanemad mitte-eestlased ning nende usaldus on sarnane eestlaste omaga samas vanuserühmas.

Erinevused usalduses käivad käsikäes uskumustega, et Eestis ei ole eri rahvusega inimestel võimalused võrdsed pea üheski valdkonnas, eriti mitte poliitikas ja avalikus sektoris tegutsemiseks.

Joonis 6. Poliitilise tegevuse võimalused rahvuse lõikes, % (Integratsiooni monitoriing 2015)

Kui teisest rahvusest inimesed leiavad, et rahvus ei ole peaministri ameti puhul oluline või hindavad eestivenelast peaministrina pigem positiivselt, siis eestlastest ligi pool (49%) peab seda negatiivseks ja vaid 7% leiab, et see oleks pigem positiivne.

Joonis 7. Milline oleks Teie suhtumine, kui Eesti järgmiseks peaministriks saaks (eesti) venelane, rahvuse lõikes, % (Integratsiooni monitoriing 2015)

